

Syndrom vyhoření u učitelů

Pro zjišťování syndromu vyhoření u učitelů byl využit nejčastěji nástroj aplikovaný v zahraničí – Maslach Burnout Inventory (MBI), který byl přeložen do češtiny. Syndrom vyhoření je složitým psychologickým konstruktem, proto jsou subškály (emocionálního vyčerpání, depersonalizace, osobního uspokojení) kombinovány tak, aby postihly více oblastí, a nezjišťuje se celkový skóre. Protože pocity vyhoření jsou vnímány jako kontinuum, MBI měří na každé škále úroveň vyhoření ve třech stupních – vysoký, mírný, nízký. Pro emocionální vyhoření a depersonalizaci korespondují vysoké hodnoty s vysokým stupněm vyhoření, naopak u osobního uspokojení korespondují s vyhořením nízké hodnoty.

Učitelé měli v dotazníku uvést, jak často u nich dochází k nabízeným 22 situacím. Následně byl pro škálu emocionálního vyčerpání a škálu osobního uspokojení vytvořen součtový index (součet skóre z jednotlivých položek). Škála depersonalizace vykazovala nízkou míru vnitřní konzistence, proto nebyla zahrnuta do výsledků.

Hodnoty dílčích škál indexu vyhoření se statisticky nelišily u učitelů ze škol ve vyloučených lokalitách a ve školách srovnávacích. Podle norem zpracovaných v USA a používaných i v jiných zemích (bohužel normy pro ČR nejsou k dispozici) bylo zjištěno, že v obou typech škol existuje stejný podíl učitelů, kteří jsou ohroženi syndromem vyhoření. Vysokou míru emocionálního vyčerpání udává 10 % učitelů. Naopak velmi nízký stupeň osobního uspokojení uvádí 21 % učitelů. To platí pro oba typy škol.

1.4

Dotazník pro žáka

Ve školách ve vyloučených lokalitách byl zadán dotazník žákům 6. a 8. ročníku (celkem 235 žáků). Dotazník nebyl zadáván ve srovnávacích školách z důvodu dostupnosti dat z jiných šetření (CLOSE, PISA 2012).

Tabulka 10

Škola je místem, ... (podíl žáků v %)

Moje škola je místem...	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Průměr* vyl. lok.	Průměr* srov. šk. **
Kde si snadno nacházím přátele.	62,6	29,6	7,4	0,4	1,46	1,89
Kde cítím, že tam patřím.	46,3	43,2	9,2	1,3	1,66	2,09
Kde mě jiní žáci zřejmě mají rádi.	30,8	54,2	9,3	5,7	1,90	1,98
Kde si připadám trapně a nevhodně.	6,7	7,6	32,1	53,6	3,33	3,21
Kde se cítím osamělý/á.	7,2	9,0	26,9	57,0	3,34	3,27
Kde se často nudím.	15,3	19,8	32,4	32,4	2,82	2,27
Kam nechci chodit.	19,2	12,1	22,3	46,4	2,96	2,76

* Průměr na škále 1–4, kdy 1 znamená „rozhodně ano“ a 4 „rozhodně ne“, vyšší hodnota průměru tak značí vyšší míru nesouhlasu s danou položkou.

** PISA 2012

Žáci ve vyloučených lokalitách vnímají školu poměrně pozitivně. Většina žáků (85 % a více) spíše nebo rozhodně souhlasí s tvrzením, že je ve škole mají jiní žáci rádi, že si ve škole snadno nacházejí kamarády a cítí se, že sem patří. Nudu ve škole pak přiznává více než třetina žáků (35,1 %) ve vyloučených lokalitách, což je výrazně méně než u žáků ze srovnávacích škol, kteří obdobné informace poskytli v šetření PISA 2012 (58,3 %). Trapně a nevhodně si ve škole připadá a osaměle se cítí méně než pětina žáků ve vyloučených lokalitách a 31,3 % žáků do školy chodit nechce. Z této baterie otázek vyplývá, že žáci ve vyloučených lokalitách vnímají školu v řadě případů dokonce pozitivněji než průměrný patnáctiletý žák ze srovnávacích škol účastnících se šetření PISA 2012.